

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามาตรฐานการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านความรู้ คุณธรรมและทักษะการทำงาน การรับรู้ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากร เป็นครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2525 และโรงเรียนคึกเก้น ตามโครงการประกวดโรงเรียนคึกเก้น ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2526 จำนวน 309 คน

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัยนี้ โดยศึกษา ค้นคว้า จากแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านความรู้ คุณธรรมและทักษะการทำงาน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของครูผู้สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในด้านความรู้ คุณธรรมและทักษะการทำงาน ลักษณะเป็นแบบให้เขียนเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่รายการกิจกรรม

บ่งชี้ในข้อย่อย ๆ กันละไม่เกิน 3 ข้อ ในแต่ละรายการกิจกรรม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเดินทางไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองบางส่วน และส่งทางไปรษณีย์บางส่วนและไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.14 และได้สัมภาษณ์ครูผู้สอน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาประกอบการอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

- ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิต่างการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ส่วนที่ 2 ผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านความรู้ ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมในทุก ๆ งานให้ผลด้านการนำไปใช้มากที่สุดทั้งมีรายการกิจกรรมต่อไปนี้

งานบ้าน

การแบ่งกลุ่มให้ทำความสะอาดห้องเรียน การฝึกหัดรับประทานอาหารแบบช่วยตัวเอง การกำหนดให้ช่วยผู้ปกครองทำอาหารที่บ้าน การแบ่งกลุ่มทำงาน เช่น จักเก็บอุปกรณ์การเรียน จักที่นอน ที่นั่งพักผ่อน จักดอกไม้ และการกำหนดให้ช่วยผู้ปกครองจักผักผลไม้และขนมที่บ้าน

งานเกษตร

การแบ่งกลุ่มให้ปลูกพืชไร่ที่โรงเรียนและที่บ้านเป็นรายบุคคล และการแบ่งกลุ่มเพาะเมล็ดพันธุ์และดูแลรักษา

งานประดิษฐ์และงานช่าง

การประดิษฐ์ที่เชือกเท้า การประดิษฐ์ดอกไม้ต่าง ๆ การประดิษฐ์ที่เก็บเข็ม การประดิษฐ์แจกันแขวนข้างฝา การทำผ้าจับหูกระทะ การทำผ้าเช็ดหน้าถักทอผ้าเช็ดหน้า การทอข้าวต้มมัด ขนมจาก ขนมเทียน การประดิษฐ์รังนกแขวน การทำรังกุม การประดิษฐ์กระเป๋าสีสันต่าง ๆ การประดิษฐ์ภาพผนัง การประดิษฐ์เครื่องห้อย เครื่องแขวน การเย็บกระตุงสีมุม กระตุงสีมุมมอปลาก การทอขนมทรงเคี้ยว ทรงสูง การประดิษฐ์ที่แขวนของใช้ ติคผนัง การร้อยมาณฑนาต่าง ร้อยตาข่ายหน้าข้าง ร้อยดอกไม้ การประดิษฐ์ของเก็บเครื่องใช้

ส่วนที่ 3 ผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คำนคุณธรรม ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการกิจกรรมในทุก ๆ งานให้ผลด้านความรับผิดชอบมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความมีระเบียบวินัย จึงมีรายการกิจกรรมต่อไปนี้

งานบ้าน

การแบ่งกลุ่มให้ทำความสะอาดห้องเรียน การให้นักเรียนเล่าและอภิปรายเรื่องการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดบ้านตามขั้นตอน การแบ่งกลุ่มให้ทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้และเก็บเข้าที่ การกำหนดให้ทำความสะอาดเป็นกลุ่มและรายบุคคลทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน การแบ่งกลุ่มจักเก็บอุปกรณ์การเรียน จักที่นอน ที่นั่งพักผ่อน จักดอกไม้

การแบ่งกลุ่มทำงานตามใบงานเรื่องการทำความสะอาดและจัดเก็บอุปกรณ์ในครัว
 การกำหนดให้จัดบ้านที่บ้านเป็นรายบุคคล การแบ่งกลุ่มทำงานตามใบงานเรื่องการวางแผน
 เตรียมเครื่องใช้และแบ่งหน้าที่จัดนิทรรศการ การฝึกปฏิบัติรับประทานอาหารร่วมกัน ทำความ
 สะอาดเครื่องใช้และสถานที่แล้วรายงานผล และการกำหนดให้บริการในบ้านที่บ้านของ
 นักเรียน

งานเกษตร

การแบ่งกลุ่มปลูกพืชชนิดเดียวกันในดิน 3 ชนิดแล้วบันทึกผลการเจริญเติบโต
 การแบ่งกลุ่มปลูกพืชในดินแต่ละชนิดที่แตกต่างกัน ดูแลรักษา สังเกตและจดบันทึก การแบ่ง
 กลุ่มให้ปลูกพืชโดยพรวนดินและกำจัดวัชพืช และไมพรวนดิน ไม่กำจัดวัชพืช เปรียบเทียบ
 ผลการเจริญเติบโตแล้วสรุป การแบ่งกลุ่มเพาะเมล็ดพันธุ์และดูแลรักษา การแบ่งกลุ่ม
 ให้ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับตามชั้นตอน จดบันทึกแล้วรายงานผลการแบ่งกลุ่มให้นำดินมา
 อภิปรายร่วมกัน และจำแนกชนิดของดิน การแบ่งกลุ่มเตรียมดินในการเพาะเมล็ดพันธุ์
 เตรียมแปลงปลูก การแบ่งกลุ่มให้ย้ายต้นกล้าไปปลูกในแปลงที่บ้าน โรงเรียนพร้อมทั้งดูแล
 รักษา บันทึกผลการเจริญเติบโตแล้วรายงานผล การแบ่งกลุ่มเตรียมดินที่มีส่วนผสมต่าง
 กันปลูกพืชชนิดเดียวกัน ดูแลรักษาแล้วรายงานผล การแบ่งกลุ่มปลูกไม้แขวนที่โรงเรียน
 ที่บ้านดูแลรักษาแล้วรายงานผล การแบ่งกลุ่มให้ปลูกพืชไว้ที่โรงเรียนและที่บ้านเป็น
 รายบุคคล และครกำหนดให้ปลูกพืชทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

งานประดิษฐ์และงานช่าง

การประดิษฐ์ตัวสัตว์ การเก็บผลงาน ทำความสะอาดเมื่อเสร็จสิ้นการแสดง
 นิทรรศการ การแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น ปฏิคม เฝ้าดู เป็นต้น การจัดตั้ง
 แสดงผลงาน อธิบาย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชมงานเข้าใจ การมอบหมายให้แต่ละคนส่ง
 ผลงานเข้าร่วมนิทรรศการ การประชุมรวบรวมผลงาน เขียนแผนคำขวัญ จัดผังการแสดง
 และจัดหาวัสดุอุปกรณ์

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ให้ผลด้านความมีระเบียบวินัยเด่นชัดคือ กิจกรรมการ
 แบ่งกลุ่มรับประทานอาหารแบบนั่งโต๊ะ และแบบนั่งพื้น

ส่วนที่ 4 ผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ด้านทักษะการทำงาน ครูผู้คอยแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรม
ในทุก ๆ งานให้ผลไม่เด่นชัดด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ จะมีกิจกรรมเพียง 1 กิจกรรม
เท่านั้นที่ให้ผลด้านการเลือกใช้วัสดุภาชนะและของใช้อื่น ๆ ได้เหมาะสม คือกิจกรรม
การสนทนาการเลือก เตรียม อาหาร ภาชนะและอุปกรณ์ในการปรุงอาหาร

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลที่ไต่จากการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐาน
อาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พอจะอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับผลจากการใช้
กิจกรรมดังนี้

1. ผลด้านความรู้

จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับผลจากการใช้กิจกรรม
ตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าครูส่วนใหญ่
มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ให้ผลในด้านการนำไปใช้มากที่สุด
และค้นพบต่อไปว่ากิจกรรมที่ให้ผลด้านการนำไปใช้มากที่สุดได้แก่

งานบ้าน

การแบ่งกลุ่มให้ทำความสะอาดห้องเรียน การฝึกหัดรับประทานอาหารแบบ
ช่วยตัวเอง การกำหนดให้ช่วยผู้ปกครองทำอาหารที่บ้าน การแบ่งกลุ่มทำงาน เช่น
จัดเก็บอุปกรณ์การเรียน จัดที่นอน ที่นั่งพักผ่อน จัดดอกไม้ และการกำหนดให้ช่วย
ผู้ปกครองจัดผัก ผลไม้และขนมที่บ้าน

งานเกษตร

การแบ่งกลุ่มให้ปลูกพืชไร่ที่โรงเรียนและที่บ้านเป็นรายบุคคล และการแบ่ง
กลุ่มเพาะพันธุ์ และดูแลรักษา

งานประดิษฐ์และงานช่าง

การประดิษฐ์ที่เชิดเท้า การประดิษฐ์ดอกไม้ต่าง ๆ การประดิษฐ์ที่เก็บเข็ม การประดิษฐ์แจกันแขวนข้างฝา การทำผ้าจับหูกระทะ การทำผ้าเช็ดหน้าดัดกริมผ้าเช็ดหน้า การทอข้าวต้มผัก ขนมจาก ขนมเทียน การประดิษฐ์วังนกแขวน การทำรังค่อม การประดิษฐ์ กระเป๋าสีสันต่าง ๆ การประดิษฐ์ภาพผนัง การประดิษฐ์เครื่องห้อย เครื่องแขวน การเย็บ กระทั่งสี่มุม กระทั่งสี่มุมมอปาก การทอขนมทรงเตี้ย ทรงสูง การประดิษฐ์ที่แขวนของใช้ ติคผนัง การร้อยม่านหน้าต่าง ร้อยตาข่ายหน้าต่าง ร้อยดอกไม้ การประดิษฐ์ของเก็บ เครื่องใช้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ว่าเป็น การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 1) และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร คือเป็นผู้รู้ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำความรู้ไปใช้ ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 4) นอกจากนี้ ชิริยุทท์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา (2527 : 152) ได้ให้ทัศนะว่า "การเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ เน้นการผสมผสานความรู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เข้าด้วยกันใน ลักษณะของบูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงและมุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้"

สำหรับกิจกรรมที่ไม่ได้ให้ผลด้านความรู้เกินขีด คือกิจกรรมต่อไปนี้

งานบ้าน

การอธิบายการรับประทานอาหารแบบช่วยตัวเอง ประกอบภาพหรือพาไปดู ของจริง การอธิบายสาเหตุที่ควรมีมารยาทในการรับประทานอาหารแล้วสรุป การอธิบายประโยชน์และคุณค่าของอาหารประเภทต่าง ๆ การอธิบายวิธีการล้างผัก ผลไม้ การจัดผักสด ผักสุก ขนมหวานแล้วสรุป การอธิบายวิธีการเลือกเนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ที่จะนำมาตากแห้ง คองและแช่ฉิม การอธิบายความแตกต่างในการเลือกเครื่อง แต่งกายให้เหมาะสมแต่ละโอกาสทั้งแบบและสี การอธิบายประโยชน์และโทษของการ ใช้เสื้อผ้าสะอาด และสกปรก ความแตกต่างของเสื้อผ้าที่รีดและไม่ไดรีด

งานเกษตร

การแยกเครื่องมือเกษตรออกเป็นประเภทที่ใช้กับพืชและที่ใช้กับดิน การอภิปราย การเลือก ใช้ ทำความสะอาดและเก็บรักษาเครื่องมือที่ถูกดองปลอกภัยแล้วสรุป การแบ่ง กลุ่มให้นำดินมาอภิปรายร่วมกันและจำแนกชนิดของดิน การอภิปรายวิธีใช้ปุ๋ยคอกในการ ปรับปรุงดินโดยใช้แผนภูมิ การค้นคว้าและรายงานเรื่องประโยชน์และโทษของปุ๋ย วิทยาศาสตร์ การสนทนาวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต ประมาณราคาทุนจำหน่าย การแบ่ง กลุ่มศึกษาเรื่องการเก็บผลผลิตนอกสถานที่หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การอภิปราย การประมาณราคาต้นทุนและจำหน่ายไม้แขวน การแบ่งกลุ่มศึกษา ค้นคว้าชั้นตอนและระยะเวลาการปลูกพืชไร่แต่ละชนิดแล้วรายงาน

งานประดิษฐ์และงานช่าง

การอภิปรายจุดประสงค์ของการเรียนงานประดิษฐ์และงานช่าง การอภิปราย เรื่องวัสดุ แหล่งที่มาได้ คุณสมบัติ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น การศึกษาขั้นตอนจาก ใบงาน ตามปัญหา ฝึกออกแบบและตกแต่งงาน การอภิปรายถึงผลงาน การทำงาน อุปสรรค ประโยชน์ วิธีใช้แล้วสรุป

ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่ได้ ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธีให้เหมาะสมกับกิจกรรมและเนื้อหา หรืออาจขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ครูควรจะหาวิธีการจัดกิจกรรมอย่างอื่น เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้และเกิดสำนึกที่ดี (เสียรพงษ์ วรรณปก, 2524 : 54) ที่หมายถึงให้นักเรียนรู้จักคิดใหญ่วิธี ใช้สติปัญญาพิจารณาให้รู้ซึ่งถึงคุณค่าด้วยตนเอง แล้วสามารถนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจใช้การจัดกิจกรรมโดยกระบวนการกลุ่ม และอภิปรายกลุ่มการสร้างสถานการณ์จำลอง การกระจ่ายคานิยม ฯลฯ ซึ่งมีแนวการจัดกิจกรรมที่ยักนักเรียนเป็นศูนย์กลางยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ ยึดการค้นพบ ด้วยตนเอง และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงสมควรอย่างยิ่งที่นักพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารการศึกษาและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรจะได้นำกิจกรรมเหล่านี้ไปพิจารณาปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

2. ผลค่านคุณธรรม

จากผลการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ให้ผลในค่านความรับผิดชอบมากที่สุด และค้นพบต่อไปว่ากิจกรรมที่ให้ผลค่านความรับผิดชอบมากที่สุดได้แก่

งานบ้าน

การแบ่งกลุ่มให้ทำความสะอาดห้องเรียน การให้นักเรียนเล่าและอภิปรายเรื่องการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดบ้านตามชั้นคอน การแบ่งกลุ่มให้ทำความสะอาดเครื่องมีอเครื่องใช้และเก็บเข้าที่ การกำหนดให้ทำความสะอาดเป็นกลุ่มและรายบุคคลทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน การแบ่งกลุ่มจัดเก็บอุปกรณ์ การเรียน จัดที่นอน ที่นั่ง พักผ่อน จัดดอกไม้ การแบ่งกลุ่มทำงานตามใบงานเรื่องการทำความสะอาดและจัดเก็บอุปกรณ์ในครัว การกำหนดให้จัดบ้านที่บ้านเป็นรายบุคคล การแบ่งกลุ่มทำงานตามใบงานเรื่องการวางแผนเตรียมเครื่องใช้และแบ่งหน้าที่จัดนิทรรศการ การฝึกรับประทานอาหารร่วมกัน ทำความสะอาดเครื่องใช้และสถานที่แล้วรายงานผล และการกำหนดให้บริการในบ้านที่บ้านของนักเรียน

งานเกษตร

การแบ่งกลุ่มปลูกพืชชนิดเดียวกันในดิน 3 ชนิดแล้วบันทึกผลการเจริญเติบโต การแบ่งกลุ่มปลูกพืชในดินแต่ละชนิดที่แตกต่างกัน คุแลรักษา สังเกตและจดบันทึก การแบ่งกลุ่มให้ปลูกพืชโดยพรวนดินและกำจัดวัชพืช และไมพรวนดินไม่กำจัดวัชพืชเปรียบเทียบผลการเจริญเติบโตแล้วสรุป การแบ่งกลุ่มเพาะเมล็ดพันธุ์ และคุแลรักษา การแบ่งกลุ่มให้ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับตามชั้นคอน จดบันทึกแล้วรายงานผล การแบ่งกลุ่มให้นำดินมาอภิปรายร่วมกันและจำแนกชนิดของดิน การแบ่งกลุ่มเตรียมดินในการเพาะเมล็ดพันธุ์ เตรียมแปลงปลูก การแบ่งกลุ่มให้ย้ายต้นกล้าไปปลูกในแปลงที่บ้าน โรงเรียนพร้อมทั้งคุแลรักษา บันทึกผลการเจริญเติบโตแล้วรายงานผล การแบ่งกลุ่มเตรียมดินที่มีส่วนผสมต่างกันปลูกพืชชนิดเดียวกัน คุแลรักษาแล้วรายงานผล การแบ่งกลุ่มปลูกไม้แขวนที่โรงเรียนที่บ้านคุแลรักษาแล้วรายงานผล การแบ่งกลุ่มให้ปลูกพืชไว้ที่โรงเรียนและที่บ้านเป็นรายบุคคล และการกำหนดให้ปลูกพืชทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

งานประสิทธิ์และงานช่าง

การประสิทธิ์ทั่วสัตว์ การเก็บผลงาน ทำความสะอาดเมื่อเสร็จสิ้นการแสดง นิทรรศการ การแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น ปฏิคม เหน็บฉีก เป็นต้น การจัด ตั้งแสดงผลงาน อธิบาย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชมงานเข้าใจ การมอบหมายให้แต่ละคนส่ง ผลงานเข้าร่วมนิทรรศการ การประชุมรวบรวมผลงาน เขียนแผนคำขวัญ จัดตั้งการแสดง และจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ ชาวลา แพร์ทกูด (2514 : 33) ที่ว่าคน ที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีความสนใจ ตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ไ้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลง ไปทั้งใน คำนที่ เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ไ้ได้รับมอบหมายด้วยความ เติ้มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

รองลงมาเป็นกิจกรรมที่ไ้ผลในค่านความมีระเบียบวินัย และกิจกรรมที่ไ้ ผลค่านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด คือ กิจกรรมการแบ่งกลุ่มรับประทานอาหารแบบ นั่งโต๊ะและแบบนั่งพื้น

สำหรับกิจกรรมที่ไ้ไม่ได้ไ้ผลค่านคุณธรรมเกินซึก คือ กิจกรรมต่อไปนี้

งานบ้าน

การสาธิตวิธีการจัดเครื่องใช้ จัดอาหารที่เคยเห็นมาก่อน การเล่าประสบการณ์ ในการเตรียมตัวก่อนรับประทานอาหารในชีวิตประจำวัน การอภิปรายการรับประทาน อาหารแบบช่วยตัวเอง ประกอบภาพหรือพาไปคุยของจริง การสนทนาเรื่องการรับประทาน อาหารแบบนั่งพื้นและแบบนั่งโต๊ะโดยใช้ภาพประกอบ การเล่าประสบการณ์ในการรับ ประทานอาหารทั้งที่บ้านและเคยพบเห็นมาก่อน การอภิปรายความแตกต่างของอาหาร ลักษณะและการปรุงอาหารแต่ละประเภท การอภิปรายประโยชน์และคุณค่าของอาหาร ประเภทต่าง ๆ การสนทนาการเลือก เตรียมอาหาร ภาชนะและอุปกรณ์ในการปรุงอาหาร การอภิปรายความแตกต่าง ในการเลือกเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมแต่ละโอกาสทั้งสีและแบบ การสาธิตการรีด จัดเก็บเสื้อผ้าและอุปกรณ์ การอภิปรายความแตกต่างของการชุนและการปะ การปักเย็บตะเข็บต่าง ๆ การปะผ้า ชุนผ้า การเก็บเครื่องใช้และทำความสะอาดแล้ว รายงานผล

งานเกษตร

การสนทนาเรื่องเครื่องมือเกษตรที่เรียนมาและที่ใช้อยู่ที่บ้าน การสาธิตการใช้เครื่องมือและบอกประโยชน์ของเครื่องมือ การแยกเครื่องมือเกษตรออกเป็นประเภทที่ใช้กับพืชและใช้กับกิน การสนทนาถึงสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของพืช การสนทนาถึงความแตกต่างของความเจริญเติบโตของพืชที่ปลูกในดินที่มีอาหารสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ การสนทนาเรื่องปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่มีคุณสมบัติพิเศษกว่าปุ๋ยคอก การอภิปรายการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ดี การจัดหาเมล็ดพันธุ์

งานประดิษฐ์และงานช่าง

การทำและรวบรวมวัสดุ และเศษวัสดุที่กองการเก็บไว้ให้เป็นระเบียบ การอภิปรายจุดประสงค์ของการเรียนงานประดิษฐ์และงานช่าง การอภิปรายเรื่องวัสดุแหล่งที่หาได้ คุณสมบัติ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น การศึกษาขั้นตอนจากใบงาน ตามปัญหา ฝึกออกแบบและตกแต่งงาน การอภิปรายผลงาน การทำงาน อุปสรรค ประโยชน์ วิธีใช้แล้วสรุป

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูไม่ได้เน้นคุณธรรมเท่าที่ควร และอีกอย่างคุณธรรมในค่านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนการสอนเป็นนามธรรม ซึ่งครูสังเกตและประเมินจากนักเรียนไต่ถาม ถึงแม้จะประเมินหรือสังเกตจากการปฏิบัติงานก็ตาม ซึ่งน่าจะได้นำรายการกิจกรรมเหล่านี้ไปพิจารณาปรับปรุงคัดแปลง และใช้วิธีการวัดผล ประเมินผลในค่านคุณธรรมให้เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผลค้ำนทักษะการทำงาน

จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นกิจกรรมที่ไม่ให้ผลเด่นชัดในค้ำนใดค้ำนหนึ่ง โดยเฉพาะจะมีกิจกรรมที่ให้ผลค้ำนการเลือกใช้วัสดุ ภาชนะและของใช้อื่น ๆ ได้เหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมการสนทนาการเลือก เตรียมอาหาร ภาชนะและอุปกรณ์ในการปรุงอาหารเพียง 1 กิจกรรม เท่านั้น

สำหรับกิจกรรมที่ไม่ได้ให้ผลค้ำนทักษะการทำงานเด่นชัด คือ กิจกรรมต่อไปนี้

งานบ้าน

การแบ่งกลุ่มให้ทำความสะอาดห้องเรียน การเปรียบเทียบและสรุปการทำงานเป็นกลุ่ม การแบ่งกลุ่มทำงานตามใบงานเรื่องการทำความสะอาดและจัดเก็บอุปกรณ์ในครัว การกำหนดค้ำให้บริการในบ้านที่บ้านของนักเรียนเป็นรายบุคคล การฝึกปฏิบัติรับประทานอาหารแบบช่วยตัวเอง การอภิปรายคุณและโทษของการปฏิบัติตนก่อนและขณะรับประทานอาหารที่ถูกค้ำงและไม่ถูกค้ำง การเล่าประสบการณ์ในการรับประทานอาหารทั้งที่บ้านและที่เคยพบเห็นมาก่อน การอภิปรายสาเหตุที่ควรมิมรรยาทในการรับประทานอาหาร การแบ่งกลุ่มฝึกทำอาหารคาว หวานและน้ำผลไม้ การฝึกปฏิบัติรับประทานอาหารร่วมกัน ทำความสะอาดเครื่องใช้และสถานที่ กานกำหนดค้ำให้ช่วยผู้ปกครองทำงานที่บ้าน การอภิปรายวิธีการล้างผักผลไม้ การจักผักสด ผักสุก และขนมหวานแล้วสรุป การกำหนดค้ำให้ช่วยผู้ปกครองจักผัก ผลไม้ และขนมที่บ้าน การอภิปรายวิธีเลือกเนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ที่จะนำมาตากแห้ง กองและแช่หิม การฝึกการตากแห้ง กอง แช่หิม ผัก ผลไม้แล้วรายงานผล การกำหนดค้ำให้ช่วยผู้ปกครองตากแห้ง กองและแช่หิมผักและผลไม้ การแบ่งกลุ่มแต่งตัวตุ๊กตา ทำสมุดสะสมแบบเสื้อฝักออกแบบเสื้อ การจักนิทรรศการจากผลงาน การแบ่งกลุ่มซักผ้า จักเก็บเสื้อผ้า รองเท้า รองเท้าตามชั้นตอน การฝึกเย็บตะเช็บต่าง ๆ การปะผ้า ซุนผ้า เก็บเครื่องมือและทำความสะอาด การเปรียบเทียบและวิจารณ์ผลงานของตนเองและของผู้อื่น

งานเกษตร

การอภิปรายเรื่อง การเลือก ใช้ ทำความสะอาดและเก็บรักษาเครื่องมือ
 ที่ถูกต้องปลอดภัย การกำหนดให้ปลูกพืชที่โรงเรียนและที่บ้าน การแบ่งกลุ่มปลูกพืชชนิด
 เดียวกันในดิน 3 ชนิดแล้วบันทึกผลการเจริญเติบโต การอภิปราย เปรียบเทียบความ
 แยกต่าง ของการเจริญเติบโตของพืชแล้วสรุป การสนทนาเกี่ยวกับชนิดของดินที่เคยพบ
 โดยทั่วไป การสนทนาถึงความแตกต่างของความเจริญเติบโตของพืชที่ปลูกในดินที่มี
 อาหารสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ การอภิปรายวิธีใช้ปุ๋ยคอกในการปรับปรุงดินโดยใช้แผนภูมิ
 การค้นคว้าและรายงานเรื่องประโยชน์และโทษของปุ๋ยวิทยาศาสตร์ การสนทนาเรื่อง
 ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ การใช้แล้วนำไปใช้กับพืชที่ปลูกและรายงานผล การสนทนาเรื่องวิธีพืช
 ต่าง ๆ และประโยชน์ของการพรวนดิน การเล่าเรื่องการกำจัดวัชพืชและการพรวนดิน
 ที่เคยทำมาก่อน การสนทนาเรื่องชื่อและประโยชน์ของพืชผักสวนครัวที่กินผลและกินผัก
 การอภิปรายการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผัก การสาธิตการย้ายต้นกล้าจากแปลงเพาะไปปลูก
 การแบ่งกลุ่มให้ย้ายต้นกล้าไปปลูกในแปลงที่บ้านและโรงเรียนพร้อมทั้งดูแลรักษา บันทึกผล
 การเจริญเติบโต การสนทนาเรื่องการขยายพันธุ์ ขั้นตอนการปลูก ประโยชน์ของไม้คอก
 ไม้ประดับ การกำหนดให้ปลูก ดูแลรักษาไม้คอก ไม้ประดับที่บ้าน การสาธิตวิธีการ
 เตรียมดิน ภาชนะและวิธีปลูกไมแขวน การอภิปรายการประมาณราคาค้นทุนและจำหน่าย
 การแบ่งกลุ่มศึกษา ค้นคว้าขั้นตอนและระยะเวลาการปลูกพืชไร่แต่ละชนิด การเชิญวิทยากร
 มาให้คำแนะนำเรื่องวิธีการเก็บผลผลิต การสนทนาเรื่องปัจจัยที่ช่วยในการงอกของเมล็ดถั่ว
 และประโยชน์การกำหนดให้เพาะถั่วงอกที่บ้านเพื่อประกอบเป็นอาหาร

งานประดิษฐ์และงานช่าง

การอภิปรายจุดประสงค์ของการเรียนงานประดิษฐ์และงานช่าง การศึกษา
 ขั้นตอนจากใบงาน ตามปัญหา ฝึกออกแบบและตกแต่งงาน การอภิปรายผลงาน การทำงาน
 อุปสรรค ประโยชน์ วิธีใช้แล้วสรุป การมอบหมายให้แต่ละคนจัดส่งผลงานเข้าร่วมแสดง
 นิทรรศการ การหาและรวบรวมวัสดุและเศษวัสดุที่ต้องการใช้ เก็บไว้ให้เป็นระเบียบ
 การอภิปรายเรื่องวัสดุ แหล่งที่หาได้ คุณสมบัติและเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการ
 ทำงานประดิษฐ์และงานช่าง

ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่ได้ศึกษาวัตถุประสงค์ของแผนการสอน

วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายภารกิจจริงจัง และไม่ได้เปลี่ยน
 พฤติกรรมการสอนให้เหมาะสมกับการสอนหลักสูตรใหม่ หรือเมื่อครูนำกิจกรรมเหล่านั้น
 ไปจัดประสบการณ์แก่นักเรียนแล้ว อาจเกิดปัญหาหรือมีข้อจำกัดอื่น ๆ ทำให้เกิดทักษะ
 ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 ที่เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนและจากการสัมภาษณ์ว่า
 กิจกรรมมีมากเกินไป ช่างแคลงวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกเพื่อให้เกิดทักษะ กิจกรรมบางอย่าง
 ไม่สามารถปฏิบัติได้ ครูผู้สอนขาดทักษะในการสอน งบประมาณน้อย เวลาในการฝึกปฏิบัติ
 เพื่อให้เกิดทักษะไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้ปกครอง ไม่เห็นความสำคัญ และไม่สนับสนุน
 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติที่บ้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญนิตย์ ไวลูติก
 (2522 : 145) ที่พบว่าในเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนครูขาดทักษะในการสอนโดยให้
 นักเรียนรายงาน การเชิควินทุกระบอก การเตรียมความพร้อมของเด็ก ครูขาดอุปกรณ์
 ขาดทักษะในการปฏิบัติและจากการศึกษาของ วิลโล โบว์เสวีวงศ์ (2522 : 109) พบว่า
 คำนกิจกรรมการเรียนการสอนแม้จะเปลี่ยนหลักสูตรแล้วครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลง
 วิธีสอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาทางค่านิยมสอน เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจขั้นตอน
 ของวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อหลักสูตรใหม่ โดยเฉพาะวิธีสอนแบบอภิปรายค้นคว้ารายงาน
 การสอนแบบสอบสวนสืบสวน การสนทนาเล่าเรื่อง ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสม
 กับชั้นเรียน ผู้เรียนและผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดอีกทั้งยังขาดงบประมาณที่จะให้ครู
 จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ในการจัดห้องเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

นอกจากนี้อาจจะขาดแคลนครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพโดยเฉพาะ
 ซึ่งจากการศึกษาของ ลักขณา สมเชื้อ (2524 : 104) พบว่า ครูร้อยละ 96.0 ต้องสอน
 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเพราะความจำเป็น อย่างไรก็ตามก็มีครูจำนวนไม่น้อยที่พยายาม
 ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม
 แต่ก็ยังมีครูอีกจำนวนหนึ่งที่ปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่เท่าที่ควรโดยอ้างว่าตนไม่มีความถนัด
 การที่จะจัดปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้คือ จัดหาครูที่มีความชำนาญในแต่ละงานมาเป็นผู้สอน
 การจัดกิจกรรมครูผู้สอนทุกคนให้มีความรู้ความชำนาญด้านงานต่าง ๆ โดยเฉพาะเพื่อนำไป
 เป็นแนวทางในการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องพฤติกรรมการสอนของครู ในกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องการเสนอรูปแบบการวัดผลและประเมินผล ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องผลจากการใช้กิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย